Ч. 266 (14.809). Львів, четвер 2. грудня 1937. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Протибольшевицьке повстання в Монголії.

Як подають з Кабулю, столиці Афганістану, у зовнішній Монголії вибух сильний протибольшевицький рух. Якісь літаки — мабуть японські — скидають у ріжних сторонах краю летючки, предмети щоденного ужитку і харчі. Монгольське населення вірить, що японсько-совітська війна вибухне на весну.

Японський десант коло Кантону.

На острові Хікай, 40 миль на південний захід від портуґальської кольонії Макао (коло Шангаю) японські війська зробили десант. На думку китайських кол цей десант звернений проти Кантону, що його дотепер лише бомбардувало летунство.

ЯПОНЦІ ЗАНЯЛИ ЧУЖІ КОРАБЛІ В ШАНГАЮ.

Американський генеральний консуль у Шангаю Кавс повідомив державний департамент у Вашинґтоні, що японці заняли в Шангаю один американський пароплав, один німецький та два італійські гольовники. Ці два останні звернено, перепрошуючи італійського консуля; італійці вияснюють цей інцидент непорозумінням.

Домеї подає, що до Токіо не прийшов в цій справі ніякий звіт. Міністерство закордонних справ сподіється, що якщо до цього інциденту взагалі дійшло, його полагодять полюбовно на місці.

Льондонські розмови у британському офіційному насвітленні.

Премієр Чемберлен оголосив учора в палаті громад офіційний комунікат про вислід англьо-французьких розмов.

Він ствердив, що французький уряд дістав від льорда Галіфакса вияснення щодо його недавної візити в Німеччині. Крім того розмови торкалися всіх питань Европи і майбутнього мира та кольоній. Кольоніяльне питання годі розглядати осібно; воно торкається богатьох держав, його треба добре простудіювати. Французькі представники зреферували справу недалекої подорожі мін. Дельбоса. Крім того предметом подрібних нарад були справи Далекого Сходу.

Розмови йшли в повному довірю. Вони потвердили, що оба уряди змагають до співпраці зі всіми державами шляхом свобідних мирних переговорів.

ПОВОРОТ ШОТАНА І ДЕЛЬБОСА.

Французький премієр Шотан і міністер закордонних справ Дельбос вернулись учора (вівторок) в год. 23.15 з Льондону до Парижа. У Льондоні прощав їх прем. Чемберлен, мін. Іден, амб. Корбен.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА ПРО АНГЛЬО-ФРАНЦУСЬКІ РОЗМОВИ.

Німецька преса присвячує чимало уваги закінченим учора льондонським розмовам. „Дойче Альгемайне Цайтунг" добачує в комунікаті, що появився після льондонських розмов, одиноку позитивну черту: Англія і Франція зрозуміли, що німецькі кольоніяльні домагання справедливі. Навпаки „Берлінер Таґеблят" закидує, що англійські та французькі державні мужі не рахувалися з німецькими домаганнями. „Берлінер Льокаль-Анцайґер" називає льондонські наради політичною демонстрацією.

ДЕЛЬБОС МАЄ ПОСЕРЕДНИЧИТИ МІЖ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНОЮ ТА НІМЕЧЧИНОЮ?

Паризькі журналісти, які вернулися з Льондону, твердять, що мін. Дельбос має намовити праський уряд до уступок для німецької меншини.

Манджурія визнає національну Еспанію.

З Пекіну повідомляють офіційно, що завтра, 2. ц. м. Манджурія формально визнає еспанський національний уряд.

Токійський щоденник „Асагі" твердить, що уряд з Бурґосу небавом визнає Манджурію.

ЕСПАНСЬКО-ЯПОНСЬКІ ДИПЛЬОМАТИЧНІ ВЗАЄМИНИ.

З токійських міродатних кол подають, що японський уряд вишле до Бурґосу свого шарже д' афер, радника посольства з Праги Такаока. Еспанський національний уряд заіменував своїм шарже д' афер консуля в Кобе, дель Кастілля.

ВЖЕ 11 ДЕРЖАВ ВИЗНАЛО ЕСПАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УРЯД.

Німецька преса стверджує, що вже 11 держав визнало еспанський національний уряд, а саме: Німеччина, Італія, Арґентина, Портуґалія, Альбанія, Нікараґуа, Сан Сальвадор, Австрія, Мадярщина, Японія та Манджурія.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ШАРЖЕ Д' АФЕР У МАНДЖУРІЇ.

З Дайрену приїхав до Мукдену італійський ґенеральний консуль Люїджі Кортезе; він їде до Гсінкіну, де обійме функції італійського шарже д' афер при манджурському уряді.

Справа безпеки Голяндії.

Голяндський міністер закордонних справ Патійн заявив у парляменті, що він продовжуватиме традиційну політику Голяндії, зокрема звертаючи увагу на безпеку. Голяндський уряд сам рішатиме щодо евентуального перемаршу чужих військ через голяндську територію. Голяндія не мала би нічого проти того, щоб великодержави уважали нарушення голяндської території за „казус беллі".

—o—

ГАСЛО ОЩАДНОСТИ.

ПІД УВАГУ ВСЬОГО ГРОМАДЯНСТВА.

Кожного року святкує ввесь цивілізований світ і з ним і наш нарід „міжнародній день ощадности". Тимто в нас дуже на часі зясувати значіння ощадности й ощаджування для одиниць і для родини, для громадянства і для всього українського народу, бо ми лишились у цій ділянці нижче інших народів.

Ощаджування для одиниць і для родини має безперечно велике значіння, не тільки маєткове, але також культурне і моральне, бо ощадність вишколює характер ощадника. Людина, що щадить, обмежує свої видатки до конечних потреб, щоб частину своїх доходів відложити на добру і чорну годину, та вчиться цим ділом цінити вартість гроша. Хто цінить вартість свого гроша, той уміє шанувати й обходитися з іншими предметами, призначеними до власного вжитку та з майном, що є чужою власністю. Така людина вміє цінити також вартість власної і чужої праці і **вартість часу**, що досі є в нас все ще дуже знехтований, тоді, коли засаду життя: „Час — це гроші" дбайливо зберігають у всіх культурних народів світа.

Значіння ощадности під оглядом матеріяльним і культурним **для одиниць і для родин** чейже не потребує дальших вияснень, бо одиниця, що ощаджує, чи родина, що щадить, потрапить завсіди щось заощадити, менший чи більший капітал, який придасться на всяку потребу — чи щоб заложити варстат праці, чи щоб його поширити, чи забезпечити будучність дітям їх освітою в школах, чи щоб відложити капітал на їх вивінування і т. і.

Але для громадянства і нації суспільне ощаджування має ще багато більше значення. З дрібних грошевих вкладок широких мас ощадників повстають великі національні капітали, які служать на господарське піднесення сіл, міст і цілих країв. А всім нам відомо, що в тих ділянках у нас ще багато лежить облогом. Зокрема у відношенні до інших народів ми стоїмо дуже низько під оглядом розвою поступового ремесла, фахової торговлі і новочасного промислу. На піднесення тих ділянок нашого господарського життя потрібні великі капітали. Держава не всилі дати нам цих усіх капіталів і їх нам не дасть, але мусить це придбати собі сам нарід і то засобом найбільше доцільним у національній економіці: **масовим ощаджуванням**. Та ощаджувати значить не тільки складати заощаджені гроші в установах ощадности і позичок, але також господарно зужитковувати всякі свої гроші у своїх, між своїми і для себе.

Із заощаджених громадянством капіталів ідуть позички на купно землі, домів і фабрик та взагалі на розбудову господарських підприємств, завдяки чому зменшується **безробіття**, а збільшується упромисловлення і **дохідність господарства народу**.

Ці підприємства мають на ціли з одної сторони оживити рільництво, купецтво і промисловість, а вслід за цим іде також зріст стану життя нашого громадянина, який у порівнянні з іншими народами **є дуже мізерний**. При цьому йде теж скріплювання його **господарської незалежности і громадянської свідомости**.

Тому незвичайно важно, щоб усе громадянство складало свої ощадности **у своїх установах**, які дають запоруку, що зібрані з тих ощадностей капітали підуть не на чужі нам цілі, шкідливі для нас, — але на цілі господарської розбудови українського народу. І не потребуємо десь шукати таких установ поза нами, бож маємо свої установи кредитові і щадничі в центрі у Львові, в кожному нашому місті та по наших містечках і селах.

Знаємо, що у нас є свої централі у Львові: Центральний Кооперативний Банк, Кооперативний Банк „Дністер" і Земельний Банк Гіпотечний, де мають іти найбільші ощадности, що їх треба мати на льокатах і поготівлях. У нас є також **своя організаційна мережа**, безпечна на всілякі вкладки ощадности: від найменших до найбільших — від Райфайзенок до Українбанків і від Українбанків до наших кредитових централь. Малі гроші поміщувати у малих установах, більші гроші у більших установах, а найбільші у своїх централях. А те все — то наш дорібок, і те все мусимо розмістити розумно й доцільно — все на свому місці та без крикливої конкуренції.

З того всього виходить, що нам не вільно легковажити ідеї своєї ощадности як господарської підойми, бо нема сумніву, що здобування свого національного капіталу творить конечну вимогу господарности і господарського добробуту нації!

З наших банкових білянсів знаємо, правда, що у нас є зріст вкладів ощадности, які вказують на те, що українське громадянство вже зачинає відчувати вагу і господарську силу ощадности. Але ще далеко-далеко не всі наші громадяни добре розуміють гасло: „Свій до свого", бо ще дуже багато нашого майна не прийшло чомусь до своїх установ, хоч усі хочемо з них користати. Тому з нагоди дня ощадности годиться навернути заблуканих, щоби вони знали, що **хто своїм не дає, той помочі у своїх не знайде!**

До того ми знаємо, що наші кредитові установи є безпечні на те, щоб у них поміщувати свої гроші, і безпечні на те, щоб ті наші гроші не пішли у непокликані руки, бож на це ми самі їх засновували і самі в управах бережемо їх та усуваємо всякі неправильности, — щоб наше громадянство не понесло ніякої втрати, а мало з них якнайбільше пожитку.

Тому здорове гасло „Свій до свого" значить не тільки те, щоб свій дав нам заробити і порятуватись, але й те, щоб ми дали свому, щоб він мав з чого всім нам дати, — так, що те гасло мусить іти на оба боки, а однобічне гасло: **брати, а не давати — веде до егоїзму, лукавства** і затрати сил рідного народу.

І тому гасло до своєї ощадности — це зазив не тільки до селянина, але й до пана, священика, ремісника, купця, промисловця, робітника, службовика і всіх вільних звань — до всього нашого громадянства і всього народу, бо тільки всі разом поборемо лихоліття — власними силами!

Д-р Кость Левицький

Японія і китайська культура.

Варшавський тижневик „Вядомосьці Літерацке" присвятив одно число Японії, поміщуючи в ньому статті ріжних японських авторів. Подаємо одну з них у переклад'.

Без сумніву японська культура чимало завдячує китайським культурним впливам; правдоподібно без китайських взорів японська культура не булаб дійшла до такого рівня. Зрештою Японія не була одиноким зі сусідів Китаю, що створили культуру під китайським впливом. Населення Кореї, Манджурії, Монголії, Тибету, Анаму і т. д. у ріжному ступні переняли китайську культуру, але ніякий з тих народів не дорівнав під культурним оглядом Японії; навіть ті культури, які до нині зберегли останки своєї колишньої величі, не виказують такої плодючої сили як японська; Японія витворила могутню державу й окремішну культуру.

Чи японська раса має у своїй крови перевагу над іншими народами Азії? Важко відповісти на це питання, зрештою і непотрібно. Ще у далекому минулому, заки до Японії дісталися китайські культурні впливи, витворилися там деякі культурні черти, які можна вважати питомими для японців.

До недавна загально думали, що японці прийшли з азійського континенту або з островів Тихого Океану та випхали первісне населення островів, айнів, на північ. Розвиток антропольогії, археольогії та інших наук повалив цей погляд. Без сумніву, в давному минулому японці не становили суцільної раси, лише мішанину кількох рас. Деякі племена мабуть примандрували з Кореї, Манджурії та зі Сибіру; можливе, що були вони споріднені з палеоазійськими народами з далекої півночі. На всякий випадок ці племена заселили японські острови в далекому минулому і витворили „японську" расу. Важко ствердити, коли це сталося — певне одно: що японський нарід замешкує свої острови від найдавніших часів. Тоді не мав він контакту з культурою континенту і творив власну культуру, відокремлений, на основі своїх умових засобів та досвідів. Що та культура була досить висока, про те свідчать господарські вироби з тих часів, які на думку археольогів мають такі богаті й складні взори, як мало які знахідки з камяної доби.

Культура Японії самостійно дозріла, тому опісля, коли почалися впливи китайської культури, японський нарід міг легко „перетравити" те, що дістав з Китаю.

Японці не наслідували сліпо китайської культури ні не далися їй ошоломити. Вони переняли її свобідно й відважно, без шкоди для рідного способу життя і привичок та збогачуючи її. Це й головна ріжниця між Японією та сусідними народами.

Такий стан завдячує Японія привязанню до своєї культури, побудованої на старих і глибоких основах, хоча ще примітивної; богата в традицію японська культура закорінилась у її життя занадто глибоко, щоби можна було її вирвати.

Правда, були в японській історії періоди, коли японці присвоювали собі на сліпо елементи китайської культури; але й тоді звертали вони увагу на те, щоби приймати лише те, що найбільше підходило до національних звичаїв та умовин. Та прикмета японського народу кидається в очи в кожній добі її історії — також тоді, коли дісталася до неї европейська культура. Найперше прийшло західне знання, опісля зброя і стратегія, телеграф, телефон, газ, електрика. Розбудовано залізниці, японські кораблі найшлися на всіх морях, виросли залізно-бетонові будівлі, появилися самоходи, літаки, радієві хвилі виповнили простори атмосфери.

Та все таки Японія залишилася Японією. Мужчини й жінки вбираються і їдять по европейськи — та ніколи не закинуть вони вигідного кімона, не забудуть про японські національні потрави.

Безнастанні зусилля японського народу після відродження Мейдзі змагали до того, щоби ввести, перетравити і засвоїти найновіші й найліпші річи в найкоротшому часі. Але такі тенденції — це в Японії нічого нового. Також у давнині японці не приймали на сліпо ніякої відміни китайської культури, навіть коли зясували собі її вищість

(Мікіносуке-Ішідо).

Як виглядає кольонізаційна акція уряду?

НОВІ ПОЛЬСЬКІ КОЛЬОНІЇ В ЗАЛІЩИЧЧИНІ.

В останньому часі уряд започаткував нову плянову кольонізаційну акцію на наших землях. Мета нової, продуманої до найменших подробиць кольонізаційної акції ясна: припинити втечу польських кольоністів з українських земель і змінити національне обличчя населення цих земель. Якже виглядає плянова кольонізаційна акція уряду на наших землях?

Найважніша зміна в дотеперішній кольонізаційній акції на українських землях полягає в тому, що польські кольоністи дістають землю з новими мешкальними і господарськими будинками майже за безцін. **Ось наприклад ціна 1 гектара (майже 2 морґи) подільського чорнозему в заліщицькому повіті для польського кольоніста доходить до 1.440 зол. за ґрунт I. кляси, до 1.140 зол. за ґрунт II. кл., до 960 зол. за ґрунт III. кл. і т. д.** В інших селах заліщицького повіту ціна чорнозему для кольоністів ще менша, бо доходить до 1.260 зол. за 1 га ґрунту I. кляси, 1.020 зол. за 1 га ґрунту II. кляси, 840 зол. за 1 га ґрунту III. кл. і т. д. Отже польські кольоністи дістають пересічно 5-гектарові (якщо ґрунт є I. і II. кляси) земельні наділи з новими будинками з вогнетревалого матеріялу за 12 до 13 тисяч золотих. Але і цієї низької ціни польські кольоністи не платять зараз по обнятті наділу. Обнявши наділ, обовязані вони заплатити всього коло 10 відсотків ціни купна, а решту розкладають їм на сплати на 57 років. До того такий кольоніст у перших двох роках не платить ні сотика. Від ціни купна платить такий кольоніст ледви 3 відсотки річно.

Дотепер збудовано вже такі зразкові оселі для польських кольоністів у Жиравці, що належить до громади Бедриківці, та у Ставках, що належать до громади Угринівка, в заліщицькому повіті. В Жиравці створено 41 самостійних господарств для кольоністів, що обіймають простір 300 га, у Ставках 42 самостійні господарства на просторі 600 морґів. Крім того такі оселі будують ще у двох місцевостях.

У згаданих обох оселях для кольоністів у заліщицькому повіті урядові чинники переорали навіть частинний засів озиминою, щоби влекшити господарку новим кольоністам. Збудували теж битий гостинець, щоб кольоністи могли легко збувати шляхотні овочі, виноград і городовину в недалеких Заліщиках. Вкінці на всіх кольонізаційних теренах будують криниці до такої глибини, щоб можна кольоністам дати здорову воду. Нпр. у Жиравці будують криниці до глибини 80 метрів.

Нагляд над будовою осель у Жиравці та у Ставках переводять два інжиніри з тернопільського воєвідського уряду. Крім того тернопільський воєвода Маліцький постійно переводить інспекції, слідкуючи за розвитком робіт.

У 1938. р. урядові чинники приступлять до плянової парцеляції і будови нових 10 осель для польських кольоністів на просторі 6.000 морґів чорнозему у тернопільському воєвідстві. Урядові чинники опрацювали вже нові парцеляційні проекти двох осель для кольоністів, що повстануть на терені Вербівця в теребовельськім повіті і на терені Будилова, бережанського повіту. І там обсіяли вже ґрунти озиминою, а мешкальні і господарські будинки збудують в весною.

Вкінці слід згадати — як пише часопис „Всхуд" з 30. листопада ц. р. ч. 67, з якого беремо всі ці фактичні дані про забудову нових осель у тернопільському воєвідстві — що цілою цією пляновою кольонізаційною акцією кермує міністерство хліборобства.

—o—

Протиукраїнська кампанія німецького еміґранта в Ч. С. Р.

Від одного українського громадянина в ЧСР дістаємо отсі рядки:

Останнім часом чеський тижневик „Sobota" розпочав протиукраїнську кампанію. В одному з чисел цього часопису був уміщений досить довгий донос про „українську іреденту". „Знавцем" українських справ виступає, як не дивно, німецький еміґрант, що заробляє хліб насущний денунціяцією українського руху на Закарпатті. Донос про якусь дивну „українську іреденту" написаний досить нахабним тоном, повний нападів і докорів на адресу чехословацької адміністрації та прокуратури, яка, мовляв, чомусь не переслідує української іреденти...

Для кожної нормально-думаючої людини смішно виглядає оця видумана німецьким еміґрантом „українська іредента" на Закарпатті. Для української іреденти мусілаб бути одна передумовина — самостійна Українська Держава. А Закарпаття межує з державами, що їх ледви чи можна вважати, аби вони були тою притягаючою силою для українського руху, яка потрібна для хочби якоїнебудь іреденти.

Як відомо, теперішня міжнародня ситуація досить напружена й кожна держава готується до війни й оборони. Але чи в Ч. С. Р. є справді так багато українських протидержавних елементів? У чехословацькім парляменті міністр справедливости д-р Дерер недавно між іншим заявив: „У цю пору за військову шпіонажу є у нас 926 осіб під слідством. З них є 226 осіб народности чехослов., 423 німецької, 22 мадярської, 27 русинської..." А тепер — до якого напрямку: українського чи москвофільського, належать оті 27 особи — також буолб досить цікаво вияснити. Це може бути доброю ілюстрацією для чехословацького громадянства, що байка про українську іреденту, поширювана німецьким еміґрантом, не основана на ніяких фактах.

Той сам денунціянт помістив у найновішім числі час. „Sobota" (ч. 42 за 1937 р.) новий донос під назвою „Мовне питання на Підкарпатській Руси". Коли читаєш його, то здається, що це писав якийсь російський чорносотенець з „Кіевлянина", бо повторює тіж самі старі чорносотенні арґументи проти українського руху, якими воювали в царській Росії. От хочби така фраза: „...Те, що українська пропаґанда видає за думку петроградської Академії, є лише проект германофіла професора Корша й товаришів, який, хоч і був петроградській Академії предложений, але відкинутий як помилковий та тенденційний, необєктивний..." („Sobota" ч. 42, стор. 837). Хіба ця фраза не була на устах московських чорносотенців та не друкувалась у всіх погромницьких часописах „Союзу Русскаго Народа"? Оця однозгідність еміґранта від арійського параграфу Гітлера з російською чорносотенщиною досить зворушлива. Хоч тепер навіть російські реакціонери не поборюють вже українського руху арґументами „германофільства Корша", тільки більше пристойними та політичного характеру, а не заперечуванням української культури, мови, як це робить німецький еміґрант.

Крім цього цей тип у томуж числі („Sobota", ч. 42) денунціює соц.-демократичного посла Ю. Ревая, який, мовляв, „За визначною допомогою комуністичної партії скликав до Ужгороду зїзд „Просвіти", на якому оба напрямки, що визнають диктатуру — комуністи й українські фашисти, поклонники гакового хреста, висловилися проти плебісциту, проти голосування народу. Також соціяльні демократи, заступлені послом Реваєм, висловилися за те, щоб народові просто подиктувати українську мову.." і т. д.

Що то був за плебісцит — читачам „Діла" відомо. Які орґії виправляли москвофіли — знаємо. В анкеті було написано — хто за язик **русский**, а хто за **малоруський (український)**. Як відомо, термін малоруський чужий і його нарід на Закарпатті не вживає. Також лише недавно як терміну „український" почали вживати на Закарпатті. Там народ зве себе „руським", як то було колись і в Галичині. Чомуж Шкільний Реферат, що переводив той плебісцит, не зазначив в анкеті, якої мови хотять родичі дітей у школі — **„русской (москальської, великорусской), чи руської (української)?** Тоді би ці „демократи" могли переконатися, якої мови народ хоче! Колиж і в таких обставинах та серед небувалого русофільського терору перемогли таки українці — то що ще тепер роблять російські підручники на Закарпатті? **М. О.**

Хроніка Совітської України.

ПЕРЕД ВИБОРАМИ.

Зрозуміло, що все на Совітській Україні проходить тепер під гаслом „12. грудня року 1937 — день виборів — найщасливіший день!". Московська окупаційна влада вживає всіх заходів довести українським виборцям, що опустити в скриньки виборчі бюлетини з надрукованими на них прізвищами намічених у Москві кандидатів (дуже невелику частину очевидно дозволено намітити московській експозитурі в Києві) це не тільки найвища демократія, але й найвище щастя. Проте опустити бюлетен це одне, а повірити в цю незручну московську аґітацію — це вже зовсім інше.

ВИСТАВА „КВІТУЧА СОЦІЯЛІСТИЧНА УКРАЇНА".

Ще в листопаді в Києві в салях музею Українського народнього мистецтва відкрито виставу „Квітуча Соціялістична Україна". Велику рецензію з цього приводу написав відомий маляр М. Бурачек. Цікаво відмітити тематику не цілком уже на офіційні теми: Кричевський дав великі полотна, з яких особливо виділяються „Доярки". Черкавський прекрасно зробив великі картини „Маки" та „Вишивальниці килиму". „Тішить око елеґійний твір Любимського „Вечір у степу". Стільки лагідного настрою в цьому прозорому сутінку з місяцем, що піднісся над степом"...

ВИСТАВА В МУЗЕЮ ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА.

У київському будинку-музею імени Шевченка, де року 1846. мешкав поет, відкрито виставу картин київських малярів, присвячених життю Шевченка.

МУЗЕЙ... АЛЕ ЗАКРИТИЙ.

В Глухові є досить великий музей з експонатами з історії етноґрафії та мистецтва України, але він увесь час стоїть закритий.

БІБЛІОТЕКА... АЛЕ БЕЗ ПОМЕШКАННЯ.

В Славуті утворилася велика і досить цінна бібліотека, багато там книжок у чужих мовах, але книжки переховують в льохах уже кілька років.

НОВІ КНИЖКИ

Українське державне літературне видавництво Держлітвидав випустило з друку: „Мільйонами голосів" пісні про Сталінську конституцію і „Слово Сталіна між нами" збірку поезій, кожну накладом у 50.000 примірників. У збірці поезій зібрано твори про Сталіна — Тичини, Рильського, Сосюри, Бажана, Терещенка, Малишка, Дмитерка, Карського, Вишеславського, Городського, Ушакова, Гофштайна, Ґордеєва, Новицького. — „А деж інші наші поети?" — грізно і недвозначно запитує з цього приводу київська „Літературна Газета". — Очевидно сидять і пріють, щоб теж щось поетичного видумати про Сталіна...

РОМАН СЕКЕЛА

Остання зустріч.

I.

Дивною людиною був цей Степан Денисів. Мешкав у малій кімнаті на периферіях міста, сам себе обслуговував та ніколи не хотів допускати чужих людей до своєї хати. В домівці його було дуже чисто — розкішна постеля і дзеркала та стилеві меблі прикрашували його мешкання. Над постіллю висів портрет жінки — мальований рукою доброго мистця. Дивилася вона пронизливим сумним зором; з чорних очей било полумя, від якого і мертвий міг би ожити. Вузькі, стиснені уста вказували на енерґію, що могла все зворушити, а ніжні руки та шия на те, що була випещена та вихована в добробуті.

Цілими годинами вдивлявся Степан Денисів у те лице, таке дороге й незабутнє для нього — та згадував ті прекрасні хвилини, які прожив колись зі своєю дружиною, ті сонячні дні та мрійливі ночі, які мов казковий сон перейшли в минуле. Вона тулилася до його грудей, обіймала за шию — та разом складали ріжні великі плани на будуче: якто вони забагатіють, десь далеко бистрим потоком поставлять собі білу, цілу вкриту цвітами хатину й далеко від людей пити будуть самі з роскішної чаші любови. А разом з ними будуть гуляти їхні діти — та кликатимуть їх солодкими словами: тату, мамо!...

Коротко, дивно коротко тривав цей радісний час... Ворог заздрости, злющий, підступний, закрався в його серце. Він не мав спокою ані сну, стежив за нею — і все привиджувалось йому, що вона його не любить, має інших приятелів та насміхається з нього. Вкінці прийшов цей нещасний для обоїх день, як вони рішили розійтися, бо життя їх було таке важке, що ніяким способом не можна вже було його наладнати. Який гарний був цей день їхнього розстання! Кінець травня: усе розцвилося довкола та рвалося до нового життя. По городах пахли жасмини та бузок, яблуні зацвили, а їхній густий цвіт, білий і рожевий, відбивав чудово від блакитного неба. Саме вийшли діти гуртом зі школи та з веселим криком пробігали публичним огородом, підскакуючи і потручуючись взаємно.

Вони ішли мовчки побіч себе, відтак сіли осторонь в тіні розлогої липи. Полудневий вітер пестив листя старої деревини та розмовляв з нею дивною таємною мовою, але такою, що мабуть була дуже мила, бо ціла вона тремтіла та нахилялася зі зворушення.

— Приятелю мій — казала Марта — я знаю, що ти може і небагато винен, що так ломиш наше молоде життя — ти може і хорий, але прийми до відома, що ти брутально потоптав мої найдорожчі ідеали та почування, що ти знищив цілу красу моєї молодости. Дивися — яка гарна весна, як ніжно всміхається до нас ціла природа, а я через тебе не маю майже хвилини спокою. Я лякаюся тебе та мушу втікати геть далеко — так, щоб ми вже не зійшлися. Моя постанова рішуча й невідкличня — я лишаю тебе навіки. Не вернуся, щоб ти не знати як прохав у мене вибачення і заклинався, бо я втратила до тебе віру! Я тепер є тою билиною, що не має на чім опертися та безпомічна колихається від подуву буйного вітру.

Вона встала та скорим кроком бігла перед себе. Степан Денисів побіг за нею, вхопив за руки та силою намагався затримати її при собі.

— Даремні зусилля, мій друже! Вже ми чужі на віки і нічого нас більше не злучить. Наші дороги розійшлися! — сказала Марта. На хвилину притаїнула і великі сльози поплили з її чорних очей. І це була вже остання хвилина їх розмови. Степан присів на лавці, бо не мав сил іти. В очах йому потемніло, цілий світ закрутився над ним. А в гарнім плеканім огороді зацвив у повній красі бузок та жасмин, щебетали пташки і теплий запашний вітер віяв від полудня.

II.

Від тоді, як розійшлися минуло багато літ. Над землею перейшов воєнний буревій, багато приятелів, рідні та знайомі розбрилися по світу і вже ніколи не зійшлися... Хоч як він шукав за нею при помочі знайомих, часописів і ріжних урядів, проте не міг її ніде віднайти. Жив як емерит у великому місті, постарівся і згорбів, а все ще думав про неї. Бувало ходить сам один серед моря чужих людей, які його потручають, часом навіть насварять на нього, а він нікому нічого не відповість і мов у летарґічному сні плентається сам, не знає за чим. Жив надією бідолаха, що може десь припадком побачить іще колись свою Марту.

ОБОРОННА СЕКЦІЯ СПІЛКИ РАДЯНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ УКРАЇНИ.

Спілка радянських письменників України, скорочено СРПУ утворила „оборонну" секцію. На зборах „активу" цієї секції розглядали нову книжку Панча „Мир". Назва книжки не подобалася, взагалі за мало в книжці гніву, „героїв" подано не на повному диханні". Панч обіцяв усе виправити. Ухвалено також випустити спеціяльний альманах у честь XX-ліття червоної армії.

У київській „Літературній Газеті" є рубрика „літературний календар", де вміщають біографії письменників, але яких? Щедріна, Крилова,Марлінського, Маміна-Сибіряка тощо. Що це може сказати українському читачеві?!

НОВИЙ БУДИНОК У КИЄВІ

Затверджено проект будівництва Інституту ботаніки Академії Наук, великого будинку. Його будуватимуть на теренах колишнього, тепер цілком зруйнованого, Видубецького монастиря.

ЯЛИНКА ПО БОЛЬШЕВИЦЬКОМУ.

15. грудня в Києві відкривають ялинкові базари. Приготовлено десятки тисяч ялинок. Торговельні організації готують для цих базарів велику кількість ялинкових прикрас, дитячих іграшок, цукорничих виробів тощо. Великий попит на іграшки для новорічних ялинок помітний у Житомирі. Вже їх продано на 100 тисяч карбованців.

Л.

СПРАВА ЦЕРКВИ НА ЗАМАРСТИНОВІ.

Чи рушить вкінці ця справа з мертвого місця?

Нашим Читачам добре відома справа будови церкви на Замарстинові, що про неї „Діло" вже стільки разів писало. Бувша замарстинівська громадська рада постановила ще в 1928 р. відступити безплатно громадську площу під будову церкви. До здійснення цієї постанови не прийшло тому, що внаслідок заарранжованого штучно спротиву деяких польських радних Замарстинова львівський Повітовий Виділ відмовив затвердження. Два роки пізніше замарстинівська громадська рада поновно дарувала площу під будову церкви, але тоді йшла вже підготова в напрямі прилучення Замарстинова до громади міста Львова і тодішня Міська Управа, вважаючи власність громади Замарстинова вже за власність міста Львова, звернулася до Повітового Виділу з домаганням не дати дозволу на алієнацію площі.

З днем 1. квітня 1931. р. Замарстинів прилучено до Львова. Від того часу тодішній Клюб Українських Міських Радних і замарстинівські українці почали робити заходи, щоб спонукати громаду міста Львова до здійснення того, що бувша громада Замарстинова хотіла і постановила. Ті заходи після довгих перипетій довели до того, що тодішній президент міста Дрояновський предложив у травні 1935 р. фінансовій комісії Міської Ради внесок відступити безплатно міську площу простору 2676 квадр. метрів при вул. На Торфах на будову церкви і парохіяльних будинків у Замарстинові. Одначе комісія не приняла цього внеску і рішила відіслати справу до Магістрату для поновного розгляду. Відтак кілька польських організацій Замарстинова знову за підшептом відомих наших приятелів, внесли до Міської Управи несамовитий спротив проти відступлення міської площі під будову церкви, мотивуючи цей спротив тим, що церква на Замарстинові непотрібна (!) та що вона булаб осередком політичної агітації (!!). Магістрат, що займався справою в лютім 1936 р., якби чекав на цей „спротив"; він прихилився негайно до спротиву кількох польських організацій і відложив справу, доки „обі сторони не погодяться". Так як можлива згода між тими, що хочуть мати свою церкву, і тими, що називають церкву осередком політ. агітації!?... Справа відступлення площі під будову церкви була тимсамим погребана.

Як-же інакше ставиться громада міста Львова до релігійних потреб населення, коли йде не про церкву, лише про костел! Загально відомо, якими величезними грошевими субвенціями причинилася громада міста Львова до будови костела Остробрамської Богоматері на Личакові і передтим іще до будови інших костелів не тільки у Львові та його периферіях, але й у підльвівських селах. У 1936 р. Міська Рада дарувала під будову нового костела на Богданівці міську площу простору 4560 квадр. метрів і вартости кругло 22.000 зол. Тепер проектують будову нового костела й монастиря оо. Місіонарів і громада міста Львова відступає на ту ціль площу при вул. Дверніцького і Снопківській простору 5490 квадр. метрів і вартости кругло 110 тис. зол. Справа ця прийшла під нараду фінансової комісії Міської Ради дня 30. листопада і предложення Міської Управи комісія очевидно приняла.

В нараді над цим предложенням міський лавник сен. **Децикевич** висловив побажання, щоб місто Львів, що так багато робить для будови костелів, не забувало теж про церкви, беручи під увагу, що 1/5 частина населення міста — це греко-католики. Відтак переповів хід справи будови церкви на Замарстинові і зголосив внесок візвати Магістрат негайно предложити комісії справу відступлення міської площі під будову замарстинівської церкви. У відповіді на це **президент міста д-р Островський** заявив, що Міська Управа не робить ніякої ріжниці поміж обома католицькими обрядами. Але справа відступлення площі під будову церкви на Замарстинові звязана з відданням міської посілости одній польській освітній установі, а така трансакція представляє тепер деякі труднощі. Одначе можна надіятися, що удасться усунути всякі перешкоди.

Ми також хотіліб надіятися, що, не зважаючи на все те, що пережили в цій справі наші замарстинівські громадяни і наші представники в Міській Раді, вдасться нарешті усунути всякі, створені зрештою штучно, перешкоди.

Блукаючи без цілі вступив раз до крипти, де складають тіла свіжих покійників і від того часу якась дивна сила все його тягнула туди. І дивився на них на тих усіх, що відійшли від нас на віки, на старих і молодих, на гарних і гидких. На одних лицях видко було слід тих великих мук, які перейшли перед смертю. Їх обличча були викривлені і страшні, часом мали розкриті очі та вищірені зуби. Смерть для них була визволенням від болів і терпінь.

Інші спали тихим камінним сном, а над їх головами панував безмежний спокій та байдужність на всі турботи нужденного життя. Були і такі, що з лиця їх видко було дуже виразно сміх та погорду, якої не могли в собі притаїти, як розставалися з життям з вірою в інше та краще. Найбільше жаль було дивитися на малих дітей, що щойно зривалися до життя, та нагло мов поражені громом упали на його порозі. На тих молодечих личках видко було наче велике зачудування, що так швидко мусіли розлучатися зі своїми найдорожчими, то великий переляк.

Всі сторожі при домовинах знали вже добре того сумного емерита, що так часто заглядав до них — не глузували з нього, бо відчули, що він перейшов якесь велике нещастя, яке незатертою плямою відбилося в його душі. Степан Денисів намагався бути з ними дуже чемним, здоровив їх та частував папіросами. А вони розказували йому дуже часто, що знали за небіщиків, які то були за люди, на яку недугу померли, та кого полишили.

III.

Степан Денисів устав, як звичайно, дуже рано. Вбрав на себе свою стару витерту одежу, накормив канарків, що веселим співом заливали цілу кімнату та відчинив обі половини вікон. До хати, яка стояла на узгірю, наплило свіже запашне повітря — прилетіла весна на радісних крилах до кімнати бідолашнього емерита...

Довго-довго дивився він на білі камениці, величаві церкви та віллі, на зелень парків, на ті круті доріжки, якими переходив увесь час щодня, блукаючи без цілі. Пощо властиво живе він іще на світі? Чи має хоч одну щиру душу, з якою міг би поділитися своїми думками, своєю безмежною тугою?

Як щодня повернув він голову в ту сторону, де висів портрет його Марти. Чорні очі дивилися на нього пронизливо, входили у саму глибінь душі та докоряли йому: „Чому-ж ти унещасливив мене і себе? Чи не могли ми нині разом насолоджуватися таким гарним і принадним весняним ранком? А біля нас тулились би дорогі діти, що в старости дітбулиб потіхою та осолодою наших днів?"

Старий емерит нагло почув, що щось живіше стиснуло його серце.Та він не уважав на своє здоровля і ніколи не лікувався. Позамикав вікна й двері та старою дорогою, пустився іти до міста... По дорозі вступив до молочарні, де пив щодня каву і читав часописи. Відчув, що нині снідання йому чомусь не смакувало. Випив половину шклянки і вийшов. Як звичайно вулиці в цій порі були вже повні натовпу так, що важко було ходити йому. Степан скоутив у бічну вуличку, що лежала біля головної артерії міста. Там увійшов до крипти з покійниками. У крипті тій було нині повно небіжчиків — всі місця були заняті. Напереді лежав якийсь достойник і повно зелені та свічок було біля нього. За ним спочивали тихенько дві сиві басусі, обі рідні сестри, які припадком померли майже в один час.

Степан Денисів хотів уже відійти, але кинув ще раз зором на домовину що стояла осторонь без цвітів та прикрас. У домовині тій спочивала не стара ще жінка бліда, мов полотно, зі стисненими устами. На ніжному лиці видні́в безмежний смуток та велике горе. Степан підійшов ще ближче і тоді затремтів на цілому тілі.

— Господи! Цеж була Марта, його єдина, найбільша любов на світі!

Лежала вона навіть без нагробної карти, але в такій величі та повазі, як ніхто побіч неї

Степан Денисів упав на домовину, обняв її руками, а горячі сльози плили йому з очей і зливали чорну, дешеву суконку Марти. Коли ще раз глянув на неї, відчув виразно, що ніколи не був би її пізнав живою на вулиці. Аж тепер усі риси її вдачі виступили на її смертній масці. Защеміло щось під серцем бідного емерита, похилився, поблід і без віддиху впав біля домовини своєї дружини...

На дворі високо вже зійшло весняне сонце Через відчиненеі вікна крипти плив бальсамічний запах бузка та жасміну, ластівки радісно щебетали та перелітали поруч вікон, за якими пишалися дерева сніжним цвітом. Усе радувалося та веселило новим життям...

—o—

З природи і життя.

На переломі осени й зими.

Змінна, переважно холодна погода, яка тепер у нас панує та вогке повітря — всі ті чинники зменшують відпорність людського організму і є причиною масової перестуди, що у цій порі, як і щорічно, появилася у нас. Головними проявами захоріння організму людини на тлі простуди — це хрипка, нежити, зафлегмлення, легкі болі голови та невисока звишка теплоти тіла. Крім тих проявів часто появляються у вражливих осіб прищики на горішній губі, що зникають до кількох днів.

Всі ці прояви походять від шкідливого впливу вагань неустійненої теплоти повітря на переломі осени й зими на вражливий на такі зміни людський організм.

Лікування тут зовсім просте. Треба тепло вбратися, закрити головно шию теплим шаликом. Тепла шия має тут дуже важне значіння, бо в шиї находиться зараз зверху дорога до легенів (горлянка, дишиця) і кровоносні судини, якими йде кров до голови і мізку; ці органи при відкритій шиї легко остуджуються і влекшують занедужання.

Коли є гарячка, ліпше не виходити з помешкання і дома перечекати, аж вона мине і зникнуть гострі прояви простуди. Лікарі поручають у таких випадках пити гарячий чай з липового цвіту. Він крім напотного діяння має ще лікувальний вплив на прочищення легенів і озявів з флегми, бо в липовому чаю багато лікувальних етеричних олійків.

Нежити в молодих сильних осіб не представляють більшої небезпеки, зате у старших осіб та в малих дітей можуть стати причиною поважних недуг (запалення озявів-бронхіт, запалення легенів та ін.), тому, коли в таких осіб появиться більша гарячка, треба віддати їх під лікарську опіку.

Б. Г—й.

Малюнки на живім тілі.

Кожний мабуть видів т. зв. татуаж, рисунок на шкірі живої людини. Найчастіше зустрічаємо татуаж серед нижчих суспільних верств, а головно серед осіб зі злочинно-дегенеративними прикметами, — як усяких волоцюг, вломників, злодіїв, або і в моряків, що мандрували по світі.

Татуаж полягає на тім, що голкою з тушем чи карміном наколюється шкіру і впроваджується барвник до підшкірної тканки, де він і залишається. Виколюючи раз коло разу, можна „змалювати" на шкірі всякі образки.

Темою образків бувають передовсім емблеми, звязані з ріжними споминами, букви імен, портрети — головно голови жінок чи поодинокі частини тіла, ножі, штилети, знаряддя тощо.

Усування татуажу.

Часто бувало, що татуовані люди хотіли собі з ріжних причин усунути рисунок. Одначе це було незвичайно важко, а само лікування було дуже болюче. В останніх днях удалося двом німецьким лікарям Фальбушові і Гольцові зовсім випадково впасти на дуже простий і легкий спосіб усування татуажу. Вони помітили, що в одного пацієнта бракує на рамені частини татуованого рисунку. Хорий подав, що опарився в тім місці кипятком, при чім витворилися міхурі, а коли вони зійшли, з ними уступила і фарба рисунку.

Це дало початок новій методі усування татуажу при помочі водної пари. Місце татуоване змивають алькоголем і етером, а потім знечулюють. Навколо цього місця роблять охоронний вал з плястеліни і цинкової масти. На так приготовану шкіру пускають гарячу пару водну температурою 100° Ц. на 15—20 сек. Повстає важке місцеве опарення, що скоро уступає і по трьох днях пацієнт може працювати.

Цей спосіб усування всяких рисунків з тіла, які хтось у хвилині дурного настрою собі понадзьобував на тілі, має дуже велике значіння в косметичній медицині.

Невже сповнилися мрії Велса?

Сензаційний винахід.

Хто з нас не читав залюбки повістей славного англійського письменника Велса, що порушував у своїх книжках усякі несамовито-фантастичні теми? Одною з найславніших його книжок є „Невидний чоловік". У цій книжці Велс описує таємний винахід, при помочі якого людина може стати невидною і описує пригоди „невидного чоловіка". Тогож „невидного чоловіка" ми подивляли також на емоційній фільмі на підставі Велсової повісти.

Багато колись фантастичних задумів таких письменників як Верн, чи теорій учених уже здійснилося. Тепер наукові хемічні часописи повідомляють про незвичайний винахід, що є неначе сповненням Велсової фантазії.

Невидні предмети.

Трьом австрійським інжинірам з Ґрацу, Ґіндертові, Тальгоферові і Пінкертові, вдалося винайти апарат, що робить предмети, поміщені в полі діяння того апарату, невидними. Основою того несамовитого апарату є рівночасне діяння трьох ріжних променів, яких сума прикмет має міць робити невидними масу, форму і колір предмету. Підчас проб згадані інжинірі робили невидними для людського ока всякі предмети. Одначе покищо предмети можуть ставати невидними для людського ока лиш у деяких границях температури. Нпр. коли піддати діянню оцих предметів запалену свічку, то сама свічка стає невидною, а саму полумінь видно дальше, як палиться неначе залишена в порожнім повітрі, не змінюючи сили світла.

Згаданий сензаційний винахід є ще одним з тої серії винаходів, які можуть викликати великі зміни в житті одиниці і суспільности.

—o—

Чай і здоровля.

Головним складником чаю є рослинна отрута з групи т. зв. алькальоїдів кофеїна, що має побудливий вплив на серце і мізкову кору людини, даючи враження відсвіження сил. Тому й не диво, що пиття чаю принялося так скоро в цілому світі. Одначе ще й тепер є ріжниці в думках: кільки можна пити чаю без шкоди для здоровля.

Досліди американців.

В однім з американських університетів виконали досліди над впливом чаю на організм людини, випробувавши діяння чаю на студентах. Показалося, що китайський чай не шкодить здоровлю навіть тоді, коли його пити у великій кількости, одначе під умовою, що чай мусить бути не дуже сильний. Здорові особи можуть пити навіть дуже сильний чай. Ось нпр. одна студентка Ботанічного Інституту в Бузкліні пила довший час щодня по 43 філіжанки дуже сильного чаю і почувалася зовсім добре, одначе це ще не доводить, що всім можна пити чай у такій кількости, бо в деяких осіб сильний чай може бути причиною нездорових проявів, як сильне биття серця, нервове подразнення тощо, наслідком отруйного складника чаю — кофеїни.

Чай з мяти і ромену.

Багато людей уживає чаю з мяти чи ромену, що видається їм здоровішим напитком, ніж правдивий чай. Ті чаї мають добрий вплив при легких розладдях травлення (запорі), вони сечогонні. Вони мають також заспокійливий вплив на нервову систему. Зате китайський чай має ліпший смак і тому здобув собі аматорів на цілому світі.

Чай з мяти і ромену поширений головно в Англії і Франції, де можна його дістати в кожній каварні та молочарні. В нас замість дорогого китайського чаю добре було би поширити чай з липового цвіту з нашої рідної липи, яка всюди росте.

Чай з липового цвіту, це напиток здоровий і смачний та надається до вжитку, головно для убогої маси населення. Він не має таких сильно побудливих складників, як китайський чай, тому можна його подавати всім. Кому шкодить китайський чай, повинен пити чай з молоком, бо вже кілька краплин молока, поданого до чаю, нищить побудливий вплив теїни, а це важне тоді, коли чай пють особи нервові і вражливі.

—o—

Астрономічний календар на грудень.

Сонце.

	схід	захід	довг. дня
1. XII.	7,22 год.;	15,28 год.;	8,06 год.
11. XII.	7,35 год.;	15,23 год.;	7,48 год.
21. XII.	7,43 год.;	15,25 год.;	7,41 год.
31. XII.	7,45 год.;	15,33 год.;	7,48 год.

Дня 22. XII. в год. 7,22 сонце вступає у знак козорога і з тою хвилиною починається астрономічна зима. Уночі з 2. на 3. XII. буде перстенева затьма сонця, видна на північно-східнім побережжі Азії, у цілій північній частині Тихого Океану і в західній частині Півн. Америки.

Місяць.

3. XII. в 0.— год. новик, місяця не видно цілу ніч.

11. XII. в год. 20. перша квадра, місяць видно вечором у західній стороні неба.

17. XII. в год. 2. повня, місяць видно цілу ніч.

24. XII. в год. 15. остання квадра, місяць видно над ранком у східній стороні неба.

МАНДРІВКА ПЛАНЕТ У ГРУДНІ.

Меркурій — видніє на небі зараз по заході сонця.

Венера — світить „ранньою зорею" на годину перед сходом сонця і при кінці грудня стає невидна.

Марса — видно вечором серед звізд звіздяної громади Водяника, де блимає червоним світлом, пересуваючися в напрямі звіздяної громади Риби.

Юпітер — заходить у дві години по заході сонця. Ця могутня планета є в грудні найяснішим небесним тілом західної сторони неба. Вона находиться в грудні на границі звіздяних громад Стрільця і Козорога.

Сатурн — таємна планета з широким перстенем місяців коло себе, пересувається дуже повільно на тлі звіздяної громади Риби. Його видно в першій половині ночі. Відріжняється від постійних звізд своїм спокійним, жовтим світлом.

Уран, Нептун і Плютон — ці найдальші планети нашої соняшної родини тонуть у безмежній віддалі, тому голим оком їх не можна видіти, хіба сильною люнетою.

ПЛАНЕТОЇДИ В ГРУДНІ.

Крім цих планет коло нашого сонця кружляє ще багато т. зв. планетоїд, малих планеток, небесних тіл: вони є малими брилами землі, їх промінь всього кілька до кількасот км. (промінь землі 12.755 км.). Дотепер відкрили при помочі звіздяної фотографії (т. зв. астрофотографії) коло 1500 планетоїд, одначе тих малих планеток у нашій соняшній родині є ще багато більше. Першу планетоїду, **Цереру**, відкрив 1. I. 1801. р. італійський астроном Піяччі з Палермо. Ще дотепер не знають добре, звідкіля взялися ці великі брили землі, що кружляють, як і планети, довкола сонця. Астрономи припускають, що вони повстали наслідком вибуху якоїсь більшої планети, що мала колись обігати сонце між планетами Марсом і Юпітером.

Одна з тих планеток, **Ерос**, зближається в грудні до землі на віддаль коло 33 міл. км. і буде видна навіть слабими люнетами.

ПОГОДА В ГРУДНІ.

Столітній календар подає, що з початку місяця буде хмарно, дощі, пізніше сніг і мороз. По 20. грудня теплі вітри, відлига й дощі, під кінець місяця сніг, опісля мороз.

Сторінка без політики.

„ПРОМІННЯ СМЕРТИ“.

НЕБЕЗПЕКА МАЙБУТНЬОЇ ВІЙНИ

Минуло ледви кілька місяців від смерти великого вченого й винахідника Марконія, лавреата нагороди Нобля. З його іменем і винаходами тісно звязана історія цивілізації останніх десятиліть. Про його винаходи з обсягу радіофонії, радіотелеграфії й телевізії була мова в статтях з нагоди його смерти також і в нашому часописі. А тепер коротенько скажемо про його праці з обсягу бездротного переносу електричної енергії на віддаль, бо це вяжеться з питанням променів смерти, про які часто згадують у пресі у звязку з майбутньою війною.

Перед кількома роками цілий цивілізований світ із напруженим зацікавленням слідкував за приготуваннями Марконія до його славного досвіду, що полягав на тому, що вчений мав при допомозі радіових хвиль зі свого яхту на Середземному Морі влучити електричний струм з електрівні до міської сіти освітлення в місті Сідней в Австралії. Цей досвід Марконієві зовсім удався. В 1936 р. преса цілої Европи й Америки широко розписувалася про те, зокрема про його досвіди над новими невідомими досі променями, що могли на віддаль і на бажаний час унерухомити т. зв. спалинові двигуни легкого палива. Для потвердження цього наводили навіть факт несподіваної затримки самоходів на шляху між Римом та Остією.

ПРОМІННЯ СМЕРТИ.

Але досвід Марконія не був одинокий. Над тою справою працювали вчені в Німеччині і в Англії та може ще й в інших державах. Всі ті праці й досвіди мали відкрити проміння, що його можна би вживати вже в найближчій війні. Те проміння назвали навіть: **„проміння смерти“**, бо воно при відповідній силі моглоб нести смерть не тільки двигунам самоходів і літаків, але також і людям.

Не пересуджуючи справи щодо їх структури й походження, варт приглянутися, що говорить про них чиста наука, чи взагалі можливо створити таке проміння, щоб воно несло смерть на віддаль. Іншими словами, чи можуть існувати такі промені, при яких помочі можна би на віддаль убивати людей, спричинювати експльозію вибухових матеріялів і муніції та унерухомлювати самоходи й літаки?

На ці питання чиста наука, а саме фізика дає притакливу відповідь: Так, такі промені можливі. Що більше, фізика навіть подає дві методи, якими можна осягнути продукцію таких променів.

Перша метода — це пораження на віддаль дуже сильним електроновим струмом. Як відомо з науки фізики, електроновий струм великої скорости має фізіольогічні, термічні й електричні прикмети. Отже — діває убивчо на живі організми (анальогічно до електричного струму високого напняття, що вбиває людину), дальше — може на віддаль викликати пожежу, топити металі, викликувати вибух муніції й вибухових матеріялів і врешті — впливає дезорганізаційно на ріжного роду електромеханізми, як нпр. на магнети, що є необхідними складовими частинами спалинових двигунів на легке паливо при літаках, самоходах і т. п. — отже таких, що їх опалюють бензиною, мішанкою і т. д.

Отже, коли в засаді можна витворити „смертоносний електроновий струм“, — то всетаки пристосування його до технічних або військових потреб, зводиться до розвязки питання змоги витворювати сильний струм електронів великого засягу. Електричний струм повстає в рурці Куліджа, яка своєю будовою майже не ріжниться від рурки Рентґена. Засяг її впливу доходить до міліона вольт. Для прикладу подамо кілька чисел. Щоби пересłати струм електронів на віддаль 1,5 м., треба натуги 1,5 міліона вольт. Німці роблять уже рурки Куліджа натуги 20 міл. вольт, значить засяг їх впливу доходить до 1,5 км. Ясно, що ця віддаль для військових цілей ще за мала. Першою можливою віддалю були би 5 км. Та щоб електрони могли перебігти таку віддаль, на те треба збудувати рурку натуги 50 міл. вольт. При нинішньому стані науки й техніки вже виконання рурки натуги 1,5 міл. вольт — це незвичайно важка річ, то що й казати про рурку на 50 міл. вольт! Як бачимо з цього, то до масової продукції і до пристосування рурок Куліджа в практиці ще дуже далеко.

Другою методою використовування електронів для військових потреб є метода витворювання електронового ладунку в формі кулистого грому. Кулистий грім є доволі рідким явищем у природі. Це вогненна куля, яка в русі стрічає на своїй дорозі перешкоди й експльодує з великим гуком та нищить усе, що тільки опиниться в променях її засягу. Тепер наука вміє вже витворювати кулистий грім. Значить уміє штучно витворити велике скуплення звязаних із собою електронів, одначе не вміє ще надати такому штучному громові напряму руху. І саме в тому криються труднощі цього питання, над якого розвязкою ломлять собі вчені теоретики й винахідники голову. Бо не вміють надати такому громові бажаний напрям — не можна й думати про пристосування його до практичних військових чи технічних потреб.

Саме ці дві методи найважніші, що їх знає теперішня наука і які дають ще найбільше надії на витворювання „променів смерти“.

ІНШІ НЕВДАТНІ СПРОБИ.

Винахідники пробували теж пересилати електрику на віддаль використовуючи до цього теорію йонізації ґазів. Над розвязкою цього питання працював англійський фізик Матіюс, одначе без висліду, бо при тій методі зйонізоване повітря заступає лиш металевий провід, іншими словами не унезалежнює висильної стації від приймальної стації, тим самим перекреслює змогу пристосування цієї методи до військових потреб.

При цій нагоді треба ще згадати про ультракороткі промені і ультрафіолетні. А що до ультрафіолетних хвиль, то тому що вони мають джерело світла в силі 10 міліярдів свічок, то вони осліплюють зір людини. При нинішньому розвитку техніки можна витворити не більше як 2—3 міліярди свічок, отже й цей спосіб ще не може служити як „проміння смерти“.

Зовсім певне, що винахід „променів смерти“ може змінити основно спосіб ведення війни й оборони й через те може зредукувати до мінімум ужиток пальної та машинової зброї. Пальна зброя, коли її вживати як машину, має за малу видатність, бо при заміні потенціяльної енерґії (стрільного пороху) на енерґію кінетичну (стрільна) тратимо 2/3 енерґії, яка гине без сліду або йде на огріття цівки кріса. А саме при „проміннях смерти“ йде про усунення тої страти.

Але коли тепер всі держави наоспіх озброюються в ріжного роду гармати, повзи, машинові кріси і інші машини, то видно, що „проміння смерти“ ще не вийшло з ляборатодій і ще багато часу мине, заки можна буде пристосувати в практиці цю страшну зброю майбутнього.

Іч.

НЕДІЛЯ ШЕРЛІ ТЕМПЛЬ.

Поволі западає сумерк над Вайн-Стріт. Це субота й кінчиться робочий тиждень терпеливих і працьовитих людей, замкнених у душних ателіє. Коли кілька, може, хвилин тому жарило немилосерно сильне голівудське сонце і самоходи брили в липкому розтопленому асфальті, в студіях можна було вичути початок вік-енду, що наближався.

Фільмовано останні сцени, актори з охотою викінчували останні вже того тижня знимки, щоби небаром змити з лиця неприємну шмінку і стати вільними аж до понеділка.

Голівуд, над яким завис уже вік-енд, вимирає. Городи й віллі пустошіють, ворота ателіє замикаються з гуркотом і дороги наповнюються довгим вужем самоходів, що прямують до Сан Фернандо або Санта Моніка.

Навіть „Трокадеро“ — найпопулярніший нічний льокаль Голівуду, що його називають просто „Трок“ — в суботу вечором пустий.

Автора цього репортажу, Равля Стона, запросила п. Варвара Темпль, мама малої Шерлі, на вік-енд. Разом мали вони поїхати автом в суботу пополудні до сільського дому в Ванілі біля Сан Фернандо, але Равль мусів полагодити пильну орудку в Льос Анджельос і тому виїхав щойно в неділю вранці.

Кожний день будня проводить Шерлі в малій хатинці, нарочно побудованій на площі Фокс Мувітон Сіті, назначеній на пляні міста виробництва Фокса цифрою 38. Завжди там повно гостей і відвідувачів. Зате в Ванілі нема нікого з чужих. Неділя належить виключно до Шерлі й вона проводить її так, як всі її ровесниці: в товаристві батька й матері.

Авто заїхало перед гарну віллю. Довкруги ніякої залізної огорожі, ні живоплоту. Можна було зміркувати, що мало хто знає про те, що в цій закутині живе мала Шерлі.

Замісць подвіря, на другому кінці віллі побудували плинальню-басейн. На середині в малій лодці плинала щаслива зірка, веслуючи завзято одним веслом.

Коли Шерлі побачила гостя, стягнула „вітрило“ і миттю „причалила“ до берега. Вклонившись чемно, завела гостя до свого господарства, щоби перш усього показати йому свої скарби: малого коника „Поні“ й кілька псотників-песиків.

Мала Шерлі має одну журбу: вона конче хотілаб уже стати дозрілою жінкою. Тоді мала би — сказала вона — закупити всі собаки, які їй тільки сподобаються. Страшенне не хочеться їй бути дитиною. Завжди чує: це не вільно, те не вільно, а „великій“ жінці чейже ніхто так не скаже...

По обіді, на якому мала зірка з апетитом зїдає всілякі смакощі, біжить мерщій накормити свої „скарби“.

Згодом кладуть малу обовязково спати, а за той час батько жалується, як воно важко бути татом такої славної паняночки. З іншими дітьми куди менший клопіт. Джек є асистентом режисера, а Сонні ходить іще до школи. Сидить він цілий день у банку, де заробляє 200 долярів місячно; зате Шерлі заробляє 5 тисяч долярів тижнево. Ці гроші складає виробництво на руки ґубернатора стейту Каліфорнія.

Згодом Шерлі, виспавшись, бере до рук банджолі, приграваючи, співає сумовиту пісеньку: „Чи ще побачимось ми?“.

Одначе не доспівала до кінця, коли до голови прийшла їй нова вигадка: мерщій скинула піджаму й скочила до басейну.

„Навіть плавати навчилася“ — замітив із гордістю батько.

І обоє батьки Темпль задивились із любовю в золоті кучері Шерлі, що полискували над поверхнею води...

—o—

ЯК ЗВІРЯТА СКАЧУТЬ?

Найдальше скаче цікаве звірятко ґаляґо, що живе на островах Індійського океану. Має воно від двох до трьох стіп довжини. По обох боках тіла має воно болону, яка лучить всі частини тіла. Підчас скоку ця болона розтягається і творить щось у роді легкопаду. Це звірятко скаче за одним „махом“ 300 стіп. Кенгури скачуть на 60—70 стіп і зовсім легко перескакують огорожі високі на 14 стіп.

Найбільшу силу скоку розмірно до своєї величини має блоха і пільний коник. Блоха може перескочити перешкоду 500 разів більшу від себе, а коник робить одним скоком дорогу 200 разів довшу від свого тіла.

Гірська коза може перескочити пропасть широку на 30—40 стіп, літаюча вивірка перескакує з дерева на дерево на віддаль 50 стіп. Передні й задні її ноги получені широкою плівкою.

Перегоновий кінь може перескочити рів широкий на 30—40 стіп. Скок антильопи доходить до 36 стіп довжини й 10 стіп ширини.

Лосось, який перепливає водопад на ріці, кидається нераз у воду з висоти 15 стіп.

—o—

ЯКИЙ ЧАЙ МИ ПЄМО?

Мало хто в Европі пе зовсім чистий і правдивий чай. Навіть у найліпших його родах є листки майже всіх родів рослини „теа“, а саме: т. богеа, т. віріліс, т. стрікта, т. ассаміка й ін. До інших, дешевших сорт додають, як виказує аналіза, листя звичайної вузьколистої і косматої верби, листя пільного вязу, тернини, суниць, ясеня, бозу, рожі, чорних порічок і ін. Крім того є там нераз мінеральні й хемічні додатки, як гіпс, пісок, індиго й кампешове дерево.

—o—

ВИТРЕВАЛИЙ МЕТЕЛИК.

Метелики незвичайно витревалі на зимно. В підбігунових околицях дослідники найшли аж шість родів метеликів. Серед високих гір туристи находять нераз на снігу замерзлих метеликів, які є такі крихкі, що ломляться при дотику. Але ті самі метелики перенесені в теплішу температуру зараз оживають.

—o—

З українського життя у Варшаві.

ПАРАСТАС ПО 359-ОХ.

Заходами Головної Управи У. Ц. К. відбулась у неділю 28. листопада у варшавському православному соборі урочиста панахида по 359-ох героях, що 21. листопада 1921. р. згинули смертю мучеників і лицарів у боротьбі за українську державність. У церкві зібралася майже вся українська кольонія. Серед моря свічок, прикрашених національними стрічками, відправив український парастас о. протоиерей Іларіон Бриндзан, а добре зіспіваний хор виконав могутнє „Вічная память". Багато людей плакало.

АКТИВІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТИ СОЮЗУ УКРАЇНОК-ЕМІГРАНТОК.

Варшавський Союз Українок-Емігранток накреслив собі на цей рік широкий плян діяльности. Вже перші осінні місяці перейшли в тій організації під знаком посиленої праці.

В останніх днях жовтня відвідала Союз секретарка Всесвітнього Союзу Українок п. Зинаїда Мірна, що на спеціяльних сходинах поінформувала зібраних пань про завдання і діяльність В. С. У. та разом з п. Н. Холодною зазнайомила наше варшавське жіноцтво з ходом нарад Головної Ради В. С. У. у Львові. Варшавські українські еміграційні кола вшанували побут секретарки В. С. У. низкою прийнять.

Навязуючи до наших попередніх інформацій, доповнюємо, що на річних загальних зборах дня 17. листопада ц. р. до Управи С. У. Е. вибрано: п. Марію Лівицьку — головою і пп. Марію Науменко, Ганну Вінник, Наталю Роздимівну й інші — членами.

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКА ДИСКУСІЯ.

Заходами Української Секції Орієнталістів улаштовано в мин. четвер у великій салі Східного Інституту черговий дискусійний вечір з відчитом п. Г. Которовича на тему: „Українська справа у світлі найновішої польської політичної літератури й публіцистики". На салю прибуло поверх 50 осіб, у тому числі багато українців. Прелеґент скритикував усі нові україністичні книжки та ширше насвітлив підхід поодиноких відломів польської публіцистики і преси до української справи, що хоч-не-хоч мусить бути трактоване як найважливіша проблема внутрі держави.

В довгій, іноді бурхливій дискусії, що через прометеїзм та критику політичних перспектив Бохенського покотилась до актуальних львівських випадків і задержалась на акції ген. Токажевського, забирали голос українці і поляки, при чому ті останні замовкли, коли українці зазнайомили їх зі змістом статті „Діла" п. н. „Крик і мовчанка", відчитаної в перекладі з жидівської „польської" преси.

Як зачуваємо, окрему загально-студентську дискусію, присвячену м. і. українській справі, влаштовує небавком редакція оенерівської „Альма Матер", органу польської академічної молоді.

ДИСКУСІЙНИЙ ВЕЧІР У „СПОКОЇ".

Рухлива управа мистецького гуртка „Спокій" улаштувала в мин. неділю симпатичні рефератові сходини, на яких п. **Станіслав Цехомський**, молодий українець та відомий мистецький критик, поділився зі слухачами враженнями зі своєї подорожі на виставу німецького малярства в Мінхені. Прелеґент у короткому, та дуже цікавому відчиті накреслив свої імпресії, формулюючи водночас свій погляд на актуальне питання відносин народу до мистецтва і навпаки. Такий підхід до теми викликав широку дискусію, в якій обмінялися думками не тільки самі мистці, але й запрошені гості. Побажатиб тільки „Спокоєві", щоб частіше орґанізував такі вечорі.

КТВ.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Хотів би я взяти участь в дискусії, яку ведуть льотерійні грачі на тему висоти вигр і тому дозволяю собі написати цих кілька слів. Однак не буду говорити теоретично, але постараюсь представити річ так, як вона виглядає у практиці.

Від довгих літ чотирьох нас товаришів грає на чотири чвертки ріжних чисел так, що ми всі до цих чотирьох чверток є спільниками. І ще ніколи ми не програли. В остаточнім випадку звертаються нам кошти. Але звичайно щось виигриваємо, нераз навіть багато. Одного разу на льос, з якого ми мали чвертку, впало 20.000 зол., раз 5.000 зол. У першому випадку дістали ми 4.000 зол., у другому тисячу, а що доля захотіла, що обі ті вигри впали в одній льотерії, отже кожний з нас в тій льотерії виграв 1.250 зол. Дійсно, що це сума для сірої людини дуже бажана.

Мілион це теорія, а вигри кількасот зол., чи кількох тисяч це практика. Мілион у кожній льотерії може виграти тільки одиниця, в найліпшому разі чотири одиниці, а прецінь йде про добро найширших кол грачів. Якби вигри мілиона, сто тисяч, сімдесятьпять тисяч зол. і т. п. — трохи роздрібнити, тоді практичні шанси вигр на льотерії широких кол грачів дуже піднеслись би. І тому голосую за цим роздробом.

Ліпше виграти сто тисяч, як тисячу, але ліпше сто, як нічого.

З глибокою пошаною
ІРИНЕЙ РІДИНСЬКИЙ.

З життя наших фінансових установ.

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ ВИДАЄ НОВІ АКЦІЇ.

На іншому місці містимо оголошення Земельного Банку Гіпотечного про видачу нових акцій по зол. 100 ном. вартости та виміну всіх попередніх акцій на нові. Таке саме оголошення було поміщене у часописі: „Монітор Польскі" ч. 269 з дня 22. XI. 1937.

Є багато наших читачів, зацікавлених у цій справі. Для них подаємо кілька вказівок і вияснень, щоб звернути увагу на цю немодоважну для них справу.

Банк видає нові акції по зол. 100 таким акціонарям, що предложать: 1) посвідку на заплачену квоту зол. 100 на купно акцій або старі акції до виміни.

Власники старих акцій дістануть одну нову акцію за предложенням: 100 шт. акцій у коронах або марках, або 4 штуки акцій по зол. 25 або за предложенням посвідки на куплених 100 шт. акцій у коронах чи марках, або 4 шт. акцій по зол. 25. Можна також предкладати і акції і посвідки. Наприклад: хтось має 32 акції у коронах, посвідку на 18 шт. акцій у марках і 2 акції по зол. 25. Цей акціонар дістане одну акцію.

Акціонарі, які не можуть дістати нової акції з браку повної вимаганої квоти чи скількости акцій, повинні у власному інтересі: а) зголосити Банкові намір докупити потрібну скількість старих акцій і зложити потрібну на це готівку, або закупити собі приватно акції; б) лучитися з іншими для доповнення старих акцій до повних зол. 100. Нпр.: один акціонар має 75 акцій у коронах, другий одну акцію за зол. 25. Оба разом можуть дістати одну акцію. Вкінці заінтересовані читачі повинні собі запамятати, що Банк буде видавати нові акції і приймати до виміни лише в цьому і в найближчому році по кінець грудня 1938 р.

Післяплатникам під увагу.

Кожний вимагає, щоб наш часопис був щораз кращий, багатший та виконував якслід своє завдання. А чи призадумався коли післяплатник, що саме він руйнує свою пресу? Свій обовязок повинні виконувати не тільки ми, але й ви, шановні післяплатники!

„Українські" кандидати до найв. ради в СССР.

Як подає „Фелькішер Беобахтер", між 102 кандидатами в УССР до найвищої ради УССР є 26 українців і 76 москалів та жидів. На 25 кандидатів в УССР до ради національностей СССР є 8 українців.

По широкому світі.

В Єгипті арештовано 176 осіб у звязку зі замахом на прем. Нагаса Пашу.

В Індії звільнять понад 100 політичних вязнів. Є це вислід переговорів між ґубернатором бенгальської провінції та Гандієм, який зобовязався вплинути на своїх земляків, щоб вони занехали терор.

Французька поліція найшла у Бульонському ліску під Парижем 18 скринок із 576-ма ручними гранатами.

Бельгійський премієр Жансон заявив у парляменті, що новий уряд продовжуватиме політику попереднього уряду.

Американці не хотять дальшої ізоляції.

У „Ню Йорк Таймсі" появилась учора стаття, звернена проти прихильників політики ізоляції. Стаття стверджує, що престіж Злучених Держав чимало потерпів, відколи почалася кампанія противників міжнародньої співпраці. Заінтерпельований у цій справі державний секретар ствердив із вдоволенням, що публична опінія починає розуміти мотиви, якими кермується закордонна політика вашинґтонського уряду.

—o—

Нема виглядів на анґльо-ірляндське господ. замирення.

Льондонські урядові кола заперечують вістку, яка появилась у деяких часописах, немов би Англія та Ірляндія мали небавом покінчити господарську війну, що триває від 1932. р., заключуючи торговельний договір.

На ділі йде тут лише про віднову „вуглевого пакту", що небавом вигасає.

—o—

ВІДГУКИ ДНЯ.

В обороні книжки.

„Книжка найліпший приятель!“ „Книжка дає раду і пораду“. „Книжка вчить, розважує, помагає в біді“...

Такі і тим подібні гасла можна вичитати в оголошеннях часописів, за вітринами книгарень, а навіть у наголовках статтей — коли настає „місяць книжки“.

Великий Франко написав:

„Книги — морська глибина,
Хто пірнув в них аж до дна,
Той, хоч і труду мав досить,
Дивнії перли виносить“...

Факт є, що ми книжок не любили. Передвоєнні видання навіть добрих творів лежали по кілька літ на полицях, по кілька літ у магазинах, аж революція в Росії вимела полиці та опорожнила магазини, а книжки, хоч трохи і надіджені мишами, їхали й їхали в Золотоверхий, чи інший Катеринослав.

Після війни як не брати, а справа покращала. Були випадки, що одно видання розходилося в трьох тисячах примірників за два роки, а го й за півтора. Видавництва множилися як гриби по дощі, врешті прийшов навіть „місяць книжки“ — місяць пропаганди за єдиним вірним приятелем і дорадником.

Але з тим разом прийшов і книжковий досвід. Правда, Галичина купувала далеко більше книжок як перед війною, але книжка далі не була любленa. Після прочитання, а частіше тільки після купна книжки вона йшла на шафу (в ліпшім разі), а на стрих (у гіршім) і там ждала на голод серед мишей.

Виринула тоді думка серед книгарів і видавців давати читачеві відразу оправлену книжку, а деякі пускалися навіть на книжкову шафу. Оправлена і схована до шафи книжка пролежить напевно довше як брошура на стриху.

Признаюся, я сміявся трохи з цих помислів і не вірив, що воно шонебудь поможе. Але практика показала в неодній випадку мою помилку.

Нині передімною новий доказ моєї помилки. Вийшла недавно дуже дорога і дуже цінна книжка, мало того: книга. Вийшла в двох томах, великим накладом труду і гроша. Купив я її на рати, дав зараз оправити і тішуся, що маю. Але позичив хтось від мене, я забув хто і книжки мов не було.

Прийшов до редакції, нарікаю перед товаришами, а один каже:

— Поможу тобі. Один мій знайомий купив і хоче за третину ціни відступити.

— Браво! Давай сюди.

Минуло з того часу небагато, може тиждень, може два і саме нині я дістав обіцянку. На жаль тільки один том.

— А другий? — питаю.

— Може ще десь знайде. Вчора ледви-неледви перший том знайшов. Був під шафою в кухні.

— Чогож вона там залізла?

— Песик затягнув.

— А чи песик її також і розтинав!?

— Чому?

— Подивися: пальцем роздирані сторінки.

— Видно, читач цікавий був на зміст і не мав часу взяти ножа.

— А де другий том?

— Бог святий знає. Казав, що може ще на стриху буде. Його пані виносила туди непотрібні шпаргали, то може й другий том витащила.

А книжка коштувала щось чи не трицять кілька золотих, а другої такої не буде так швидко!

Тремчу і прошу Бога, щоб справді пані винесла, бо ануж зужили її на щось іншого — наприклад: на підстілку під вазонки!

А тимчасом обдумую статут нового товариства, якого перший параграф був би такий:

„Кожний член має обовязок бути бодай раз у місяць на однім українськім стриху і пошукати за книжками“.

Напевно знайшлась би неодна „Русалка Дністрова“, а то й Біблія Ґутенберґа!

Галактіон Чіпка.

— „Чи суди присяглих відповіли і чи відповідають своїй задачі?“ Третій відчит надрадника д-ра Д. Стахури на цю тему відбудеться в Кошицькому радію дня 7. XII. ц. р. в год. 18.15.

— **Пересунення української інформаційної газетки в радіо.** З огляду на те, що у призначену для інформаційної української газетки в радіо пору (середа, год. 13.45—13.55) передавали 1. ц. м. трансмісію зі сойму, ґазетку цю пересунули (тільки на цей раз), на четвер 2. ц. м. год. 13.15. В дальші середи будуть ґазетку передавати у звичайну її пору — середа год. 13.45—13.55.

— **Вийшов на волю.** З бережанської вязниці вийшов на волю Зенон Коссак у вівторок 30 м. м., де пересидів 4 місяці.

— **Почтові значки з Гдинею стягнені з обігу.** Пригадуємо нашим передплатникам і дописувачам, що кореспонденції з почтовим значком „Гдиня корабель Пілсудський“ стягнені з обігу і наражують наше видавництво як адресата на доплату 30 сот.

— **Протижидівські бучі без кінця.** Перед відновленням викладів на львівській політехніці вшехпольська молодь скликала віче, на якому рішила домагатися дальше ґета і не впускати жидів до будинку. На випадок, якби ректорат робив їй труднощі, рішили розпочати бльокаду політехніки. На середу заповіджено загальностудентське віче в тій справі. На академії ветеринарії вшехполяки вивісили таблицю „день без жидів“ і заблькували головний вхід, наслідком чого ректор припинив виклади на два дні. Припинено теж виклади на академії закордонної торговлі.

— **Польська організація на Сході.** Як повідомляє „Всхуд“, в Боднарові, пов. Станиславів основано для загонової шляхти рільничий курс, у Деліеві годівельний курс і в Бишові курс крою та шиття. Крім того зорганізовано кружок сільських господинь у Клепках, читальню Т. Ш. Л. в Пасічній та Комарові і відділ стрілецького союзу в Узині. — В Зубрицї, пов. Бучач, відбулося посвячення новозбудованого людового дому Т. Ш. Л. в присутності представників влади, польських повітових організацій та гр. Ст. Баденія з Коропця, що подарував парцелю під людовий дім і причинився фінансово до коштів будови. — В Бучачі посвячено великий Стрілецький дім, що має стати осередком польського організаційного життя в повіті.

— **Листоношам не вільно продавати календариків.** Дирекція почт і телеґрафів повідомляє, що міністерство почт і телеґрафів заборонило почтовим працівникам видавати і кольпортувати новорічні календарики. У звязку з тим остерігається публику, щоб не давала інсератів до таких видавництв.

— **Костели і каплички.** Як повідомляє „Всхуд“, у Надвірній відбулося посвячення угольного каменя і фундаментів під будову нового парохіяльного костела. Кошти будови обчислені на 200 тисяч зол., при чому костел буде довгий 54 метри, високий 52 м. — В селі Грабич товмацького повіту поляки приступили до будови деревляного костела. Будовою кермує латинський парох з Отинії. — У Піддубцях, луцького повіту створено нову латинську парохію і посвячено каплицю, яку побудовано для її цілей.

— **Ціни харчевих продуктів у Львові.** В часі від 22. до 27. листопада платили у Львові: разова булка 4 с., житний 65-проц. хліб 32 с., пшеничний хліб 27 с., пшенично-житний 42 с., 30-проц. мука 48 с., 50-проц. 46 с., 65-проц. 44 с., житна 65-проц. мука 36 с., десерове ма-

ЯПОНЦІ ЗАЙНЯЛИ 6 КИТАЙСЬКИХ КОРАБЛІВ — ПІД ЧУЖИМИ ПРАПОРАМИ.

ШАНГАЙ, 1. 12. ПАТ. Японська морська влада повідомляє, що вчора зайнято 6 кораблів, які належать до китайського уряду, а на яких були вивішені чужі прапори. Комунікат зазначує, що ті прапори японці сховали, бо вони шанують чужі національні барви.

—o—

НОВИНКИ.

— **ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла“! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла“ складає за рік Бібліотеку „Діла“ з 12 томів.**

— **У 750-ліття „Слова о полку Ігоревім“,** Товариство ім. Петра Могили разом з Кружком Студенток ім. Лесі Українки і львівською філією улаштовують 4. грудня ц. р. (в суботу) у великій салі Т-ва ім. Лисенка в год. 12. виклад Дениса Лукіяновича: „Традиція Слова“ і Богдана Кравцева: „Поетична фактура Слова“. Виклад ілюструють рецитати п. Лесі Кривіцької і п. Юліяна Савицького. Вступ за програмкою.

— **Надзвичайні Загальні Збори членів відділу Українського Центрального Комітету у Львові** відбудуться в неділю, 5. грудня ц. р. від год. 10. рано, в малій салі Лисенка у Львові, вулиця Шашкевича 5, з таким порядком нарад: 1) Звіт делегата на IV. Зїзд Т-ва „Український Центральний Комітет в Польщі“; 2) Актуальні справи. — **Управа Відділу У. Ц. К.**

— **Сходини членів Товариства Українських Кооператорів,** присвячені памяти проф. Федора Щербини, з нагоди річниці його смерти, відбудуться в неділю, 5. ц. м. в годині 12-ій в полудне, в малиновій салі Дому Української Кооперації, Техніцька 1.

сло 3.80 зол., кухонне 3.40 зол., молоко 23 с., сметана 1.30 зол., сметанка 1 зол., сир 70 с., яйце 10 с., ковбаса 1.90 зол., сало 2.20, смалець 2.40, солонина 1.90, гриби 9—12 зол., пот. яблока 20—40 с., десерові 0.60—1.20 зол., гуска 2.50—4 зол., качка 1.50—2.50 зол., курка 1.50—3 зол.

— Львівська хроніка. На вул. Казимирівській механик Антін Міско ніс пакунок, в якому находилася фільма вартости 2.500 зол. та екранове полотно. Коли задержався при кіоску, щоб купити папіроски, і положив пакунок коло себе, якийсь злодій використав ситуацію, вхопив пакунок і втік. — Львівська поліція шукає за 18-літньою Меланією Єлисаветою Залеською, яка ще в травні 1936. р. вийшла з дому родичів при вул. Жеромського і до нині всякий слід по ній загинув.

— Зловживання в державному тартаку перед судом. У стрийськім окружнім суді розпочався великий процес у справі зловживань в державному тартаку в Брошневі пов. Долина. На лаві обвинувачених засіло 12 осіб, урядовців тартаку та один львівський купець Герман Клігер. Урядовцям закидують ріжні зловживання, що спричинили державному скарбові шкоду на 100.000 зол. Клігер намовляв до зловживань інжиніра Віца, який опісля скінчив самогубством. Обвинувачені не признаються до вини і кажуть, що робили все з поручення свого шефа інж. Віца.

— Жахлива пожежа. У Смільнику пов. Лісько згоріла загорода Стефана Іваника на шкоду 2.000 зол. В часі пожежі 7-літня донечка господаря, хотячи ратувати свою нову суконку, вбігла до хати і знайшла смерть у вогні. У стайні згоріло 7 штук рогатої худоби і три коні. Крім того пропала готівка 560 зол. і 99 долярів, схована в ліжку.

— Грабіжники при роботі. На дім збіжевого купця Бірнбаума в Поморянах зборівського повіту напали вечором два озброєні люди і стерроризувавши домашніх револьверами, сплюндрували ціле мешкання та забрали знайдену готівку.

— За комунізм. Луцький окружний суд на виїздній сесії у Володимирі засудив під замітом комуністичної діяльности Йосифа Когута на 10 літ і Михайла Пахольчука на 2 роки вязниці з припиненням кари на 5 літ.

— Нагла смерть професора. У викладовій салі на клініці психіятрії у Вильні помер нагло проф. неврольогії та психіятрії д-р Максиміліян Розе, що переводив свого часу досліди мізку марш. Пілсудського.

— 12-літній душогуб і грабіжник. В селі Бережках пов. Сарни 12-літній Гриць Раркевич напав на 8-літнього Дмитра Сергієва, що вертався із школи, затягнув його в корчі і вбив його сокирою. Опісля забрав йому шапку, торбу з книжкою та зшитком і сховав у лісі. Підчас дохоження признався до вини і показав місце, де сховав зрабовані річи.

— Трагічна пригода туриста. В Татрах шукають за лещетарем Здзіславом Словінським, що пропав перед кількома днями, захоплений мабуть лявіною. Здогадуються, що Словінський згинув по чехословацькому боці.

—o—

АМЕРИКА УКРІПЛЮЄ ГАВАЙСЬКІ ОСТРОВИ.

ГОНОЛЮЛЮ, 1. 12. ПАТ. Райтер повідомляє, що армія та маринарка Злучених Держав опрацювали великий плян зміцнення оборонности Гавайських островів. Плян передбачує будову велитенських підземних складів муніції. Крім того збудують підземні ганґари; в горах бараки

Спорт.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ.

Боксерський мечі між обома дружинами відбудеться в неділю 4. ц. м. у Спортовій Галі при вул. Яблоновських. Початок у год. 7. веч.

Україна виступить до цих змагань із новими двома бігунами.

Засідання сойму.

В середу 1. ц. м. відбулося пленарне засідання сойму, в якому взяли участь всі міністри з прем. Складковським. Засідання відкрив марш. Цар в год. 11.15 вполудне і відчитав низку законопроєктів, що їх зголосив уряд та посли. Відчитав теж відповіди уряду на інтерпеляції послів, зголошені ще на попередній сесії. Опісля подякував болгарському народові в імени польського народу за ратункову акцію у звязку з катастрофою польського літака „Дугляса“ в горах Пірин у Болгарії. З черги віцепрем. Квятковський виголосив обширне експозе про господарське положення в Польщі та обговорив новий прелімінар буджету на 1938-39. рік.

—o—

Нахабний виступ ком. Літвінова.

МОСКВА, 1. 12. ПАТ. Ком. Літвінов заатакував політику „фашистівських держав“ підчас своєї виборчої промови в Ленінграді, торкнувшись закордонної політики СССР. Крім того гостро напав на Лігу Націй за її нездарність і на демократичні держави, закидаючи їм уступчивість супроти агресивних держав. Літвінов запевняв, що оборонна сила СССР є незалежна від ніяких міжнародніх комбінацій.

—o—

З концертової салі.

ПОКЛІН РІДНОШКІЛЬНОЇ МОЛОДІ МАРКІЯНОВІ ШАШКЕВИЧЕВІ.

Рідна Школа, що поставила собі за мету виховати молоде покоління з свідомих і характерних доньок і синів українського народу, не занедбує ніякої нагоди, щоб вщіпити любов і пошану для української культури, української традиції. Ювилей 100-ліття появи „Русалки Дністрової“ дав притоку до концерту, який улаштувала молодь усіх шкіл Рідної Школи у Львові 30. листопада 1937. р. в салі театру „Ріжнородностей“.

Концерт був приготований і виконаний з великою дбайливістю. Вже сама поява цілої плеяди дітей в народніх строях, на гарно прибраній сцені з погруддям Маркіяна Шашкевича манила очі і викликала прегарне погідне враження. Виконання всіх точок дуже багатої і ріжноманітної програми було зразкове. Крім відомих уже композицій І. Воробкевича, М. Гайворонського („Мово рідна“ і „Ой, по горі, по горі“), які виконали злучені хори вселюдних шкіл ім. короля Данила і князя Льва під дириґентурою дир. Гаврищука, і М. Вербицького („Цвітка молить“), який виконав дитячий хор вселюдної хлопячої школи ім. Грінченка під дириґентурою проф. Терлецького ввійшла ціла низка нових, дуже цікавих і гармонійних творів.

Такими новими, вперше запрезентованими українській публиці, музичними творами були композиції до слів М. Шашкевича: „Веснівка“ (з фортепіяном) і „Річка“, які виконав дівочий хор гімназії ім. І. й І. Кокорудзів, та І. Омеляновича „Дайте руки, юні други“ (з фортепіяном), який виконав хор вселюдної школи під дириґентурою проф. І. Гриневецького. Новим музичним набутком є Б. Кудрика „Підлися“, що його виконав хор вселюдної хлопячої школи ім. Грінченка під дириґентурою проф. Терлецького. Учениця VIII. кл. гімн. М. Олійник відограла зі зрозумінням М. Лисенка „Елеґію“ і О. Барвінського „Український танок“.

Виголошення деклямацій непересічне. На перше місце висунулася змістом і формою М. Матіїва-Мельника „Русалка Дністровая“, що виголосила М. Дрогомирецька, уч. лицею Р. Ш., дальше С. Вовк, учениця школи кн. Льва драматично виголосила М. Шашкевича „Погоню“, а Максимович, уч. торговельної гімназії Р. Ш. виголосив „Побратимові“. Замість збірної деклямації виголосив ученик хлопячої школи ім. Шевченка прегарний псалом М. Шашкевича „Із псальмів Руслановних“. На увагу заслуговує інсценізована деклямація М. Шашкевича „Бандурист“, яку виконала дівоча школа ім. Грінченка. Ця деклямація булаб зробила ще більше враження, якщо булаб виголошена в супроводі музики (фортепіяну чи бандури).

Концерт закінчено національним гимном.

Отже моральний успіх був якнайкращий. Зате не зовсім дописав матеріяльний бік, бо внаслідок добору невідповідної днини (останній день у місяці!) публики було обмаль. Приявні висказували гаряче побажання, щоб цей замітний концерт повторити ще колись у догіднішний час, бодай для загалу молоді — по найнижчих цінах.

Один із батьків.

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО“: „ВЯЗЕНЬ ДІЯВОЛЬСЬКОГО ОСТРОВУ“.

Довкола вбивства президента Злучених Держав А. Лінкольна Голивуд роснував трагічну історію, основану на правдивій події, як зовсім невинну та чесну людину засудили на страшну каторгу тільки за те, що всі познаки промовляли за її участю у змові на життя президента. Совісний і талановитий лікар дав першу поміч душегубцеві, не знаючи, хто він і цього було досить, щоб підозрівати його у співучасти у душегубстві. Лікаря засилають на острів, де москіти є одною з найдокучливіших кар для вязнів, які не мають змоги зберігати правила гигієни, щоб оминути жовтої пропасниці. Організація вязниці наводить жах на глядача і видається майже неймовірним, щоб вязень міг з такої каторги втекти морем., де довкола плавають голодні рекіни. Головну ролю грає Ворнер Бакстер і творить тип повний енергії та рішучости. Для аматорів сильних зворушень фільма дає сцени, що проймають жахом і зворушують.

—o—

Нові книжки й журнали.

КИШЕНЕВИЙ СЛОВНИК ЧУЖОМОВНИХ СЛІВ для українських селян і робітників. Уложили Р. Ворно і С. Корбут. Накладом Вид. „Дешева Книжка“. Стор. 288. 32°. Ціна 2 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 2. XII. год. 8. веч. Балет Бодензівер.

Пятниця 3. XII. год. 8. веч. „Мадам Батерфляй" опера.

Театр Ріжнородностей:

Четвер 2. XII. год. 7.30 „Цей і той".

Пятниця 3. XII. вистава не відбудеться.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ВИННИКИ в. ЛЬВОВА.

2. XII. Довбуш.

Дня 5. XII. театр починає свої виступи у Жовкві.

Український Національний Хор муз. провід. Дмитра Котка.

2. XII. Перемишль.

3. XII. Самбір.

7. XII. Львів — саля Польськ. Музичн. Т-ва (Хорунщини 7).

КІНА.

АПОЛЬО: „Вязень Диявольського Острова".

АТЛЯНТИК: „Останній поїзд з обложеного міста".

ВАНДА: „Сан Франціско", „Руки зависли".

ҐРАЖИНА: „Пепі".

ЕВРОПА: „Сціпіон африканський".

КАСІНО: „Дівчата з Новолипок".

КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Дибук".

МЕТРО: „Їх троє" і „Пепі".

МІРАЖ: „Кінг-Конг".

МУЗА: „Наступ на світанку".

ПАКС: „Мареліінг".

ПАЛЯС: „Чар богеми" (Марта Еґерт, Іван Кепура).

РАЙ: „Пан редактор шаліє", комедія.

РІЯЛЬТО: „З кохання недостаточно".

СВІТ: „Клюб жінок", „Ковбой герой".

СТИЛЕВЕ: „Народини зірки" та ревя.

ТОН: „Зелений сиґнал".

УТІХА: „Детектив із Гонолюлю" та ревія.

ХИМЕРА: „Парамата".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовид" (Пасаж Гавсмана ч. 7): **„Альжир, Мароко".**

ФОТОПЛЯСТІКОН: (пл. Марійська 5). **„Давос" (Швайцарія).**

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 2. грудня 1937.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.00 Тріо, 20.00, 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 20.00 Форт. рецітаблаг Владігерова, 21.00 Гумор, 21.30 Пісні; БРЕСЛЯВ 18.40, 19.00, 20.15 „Нюрберські співці" оп. Вагнера; БУДАПЕШТ 17.00 Циг. музика, 21.15 Бетовенові сонати у вик. Доганиія; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 20.45 Гумор, 21.00 Симф. концерт із участю Каселія; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.00 „Тироль — країна гір" авд. з муз. і співом, 21.15 Форт.; МІЛЯНО 17.15 Іт.-браз. концерт, 21.00 Муз. комедія, 22.15 Камер. музика; ПРАГА 17.10 **Українські пісні у вик. орх. і сол.,** 19.15 20.00 Військ. орх., 20.25, 21.00 „Маца Фльораме" оп. Тірдовича; РАДІО ПАРІ 20.30 Співа. 21.30, 22.00 Симф. концерт; РИМ 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00 23.00 „Міньон" оп. Томаса; ШТРАСБУРГ 22.30, 23.00 „Наймичка-пані" оп. Перголезія.

Пятниця, 3. грудня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Шубертові та Шуманові пісні, 19.45 Веч. гомін, 20.00 Фільг. концерт; БЕРОМІНСТЕР 20.00, 21.00, 22.00 „Самсон і Даліля" оп. Сен-Санса, БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика, 18.00 Оп. орх., 19.45, 20.00 Нар. пісні; ВІДЕНЬ 17.00 Для дітей, 17.25 Шуберт-Шуман, спів, форт., 19.25 Пісеньки, танц. музика, 20.05, 21.00 „Міс Сара Сампсон" драма Лесінга, 22.30 Югосл. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Скр., форт.; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; ЛЬОНДОН РЕДЖ. 21.00 „Іль Табаро" оп. Пуччінія, 21.55, 22.00 Шотляндська музика; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт; ПРАГА 16.50 Квартет, 20.05, 21.00 Фільг. концерт; у перерві промова мін. Крофти; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Пісні, 21.30, 22.00 „Ля дубль інконстанс" ком. Маріво, РИМ 17.00 Концерт фільг., 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Паґаніні" оп. Легара.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 2. грудня 1937.

6.15—8.00 Раншння авд.; 11.15 Шлеські танки та пісні; 11.40 Твори Пабля Сарасате з пл.; 12.03 Нар. капели, Полуд. денник, 13.45 Комунікат Хл. Палати, 13.50 Розр. музика з пл., 14.15 Чайковський: Симфонія ч. 4 ф-моль, пл., 14.55 Біржа, 15.00 „Незаписаний стан служби", Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки, 15.30 Господарські вістки; 15.45 Муз. мандрівки; 16.15 Розр. концерт, 16.50 Актуальна гутірка, 17.00 Арії та пісні, сопран, 17.50, 18.50 Спорт, 18.10 Подільські кольоністи. 18.20 Оперові арії з пл., 18.40 Листи та програми, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: „Цей чоловік", 19.30 Концерт хору, Лучай бас, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Орхестра, спів, скрипка, 21.45 Сьогоднишній поетичний спіритуалізм у Франції, 22.00 Концерт давньої музики, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Із спікерового альбума.

Пятниця, 3. грудня 1937.

6.15—8.00 Раншння авдиція, 11.15 Копальняна авд., 11.40 Грає Ст. Недзельський, гр. пл., 12.03 Весела ґеоґрафія, словно-муз. авд., 13.45 Суспільна гутірка, 13.50 Розр. музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00 „Львівські історії" Ст. Василевського, Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Великий святий і малі люди, гутірка для молодших дітей, 16.00 Гутірка з хорими, 16.15 Розр. орх., 16.50, 19.50 Актуальна гутірка, 17.00 Сусп. опіка над умово хорими, 17.15 Спів, скрипка, 17.50 Огляд видань, 18.00 Снігова комунікат, 18.10 Туристичний інформатор, 18.15 Міша Левіцький грає, пл., 18.35 Фл. Земялковський перший президент Львова, 18.50 Спорт; 18.55 Програма на завтра, 19.00 Фрагмент із драми „Тиберій", 19.35 Домра та гітара, 20.00 Симф. концерт, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з пл.

Радіокутик.

ВИМІНА СПІКЕРІВ.

Спікери та радіові справоздавці дуже скоро знуджуються слухачам. Випливають на поверхню з незнаного, подобаються слухачам, здобувають їх симпатії, та за якийсь час маємо їх досить. Беручи це під увагу, англійське радіо започаткувало виміну спікерів між своїми радіостаціями, висилаючи їх з одної провінції до другої. Така виміна триватиме завжди довший час, щоб спікер мав змогу запізнатися з поодинокими радіовими округами. Подібну методу вжило вже колись Польське Радіо у відношенні до провідників поодиноких відділів із зовсім добрим вислідом.

КОЛИШНІЙ ЦІСАР АБІСИНІЇ ПРОЦЕСУЄТЬСЯ З РАДІОВОЮ ФІРМОЮ.

Хайле Селассі, ще як цісар Абісинії виплатив одній англійській фірмі завдаток у сумі 10.000 фунтів за утримання урядової радіостанції в Аддіс-Абебі. Завдяки італійській перемозі умову не дотримано. Негус тепер виступив перед льондонським судом з жаданням звороту завдатку. Фірма не заперечує обовязку звороту отриманих грошей, вона не знає лишень, кому має звернути гроші: негусові, котрого Англія вважає ще за володаря, чи сучасному абісинському урядові. Суд у цій справі ще не приняв рішення.

БІРЖА.

Львів, 1. грудня 1937

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·93 89·50, Доляри американські 5.27·00, 5.25·50. Доляри канад. 5.27·00—5.24·50. Фльорени гол. 293·97—292·25, Франки фр. 18·09—17·69, Франки швайцарські 122·30—121·50, Фунти англ. 26·41—26·25, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·70, Кор. дан. 117·84—117·00 Кор. норв. 132·58—131·60, Корони шв. 136·03—135·05, Ліри, італ. 21·80—21·00, Марки фінлянд. 11·66—11·25, Марки нім. 118·00 — 114·00, Шилінги австр. 99·20—98·00, Тель Авів 26·30—26·00, Марки нім. срібні 121·00 — 117·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 57·75, 57·13, 3 інвс 1 ем 74·00 серія. 85·50 3 пов. інв. 2 ем 73·00 серія 84·50 5 конверс. 63·00, 4 пр. дол. 40·0,0 4 консол. 60·00

Папери.

Банк Польський 107·75. Цукор 33·25 Вугіль 24·75, 25·00, Лільпоп 53·75

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ":

Львів, 1 грудня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·35 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·40 зол.
молоко	19—20 сот.
яйця (копа)	5·70 зол.

Тенденція вдержана на всі артикули

ОПОВІСТКИ.

На Рідну Школу зложив Вп. Посол Дмитро Великанович 10 зол. замісць окремих подяк з нагоди побажань в день імянин. 2200

КУПНО - ПРОДАЖ

ВЕЛИКИЙ вибір ручних і фабричних коронок, таблєток, поручає Виробня Фрайліха, Сикстуська 21. 2157 3—?

ЗАБАВКИ, дитячі візки, ліжечка, — Брандт, Сикстуська 19. 2165 2—1

ЗАЛІЗНІ ПЕЧІ польські Ватра, чеські Метеор, Меркур, металеві ліжка Ярушкевича оказійно, Ренчнер, Легіонів 37. 2203 1-5

ПЕЧІ залізні Ватра, Метеор, Меркур, кухонні виправи, шведські примуси, приладдя, Ренчнер, Легіонів 37. 2003 14-0

МЕШКАННЯ

ПОКІЙ просторий, чистий з осібним входом від 1. грудня до винайму при вул. Краківській 17, II. м. 3. 2204 1.2

ДО ВИНАЙМУ 3 кімнати, кухня, комфорт; 1 кавалерський покій з передпокоєм і 1 покій з кухнею; з передпокоєм при вул. Реваковича. ч. телеф. 278-63. 2189 3—3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

КОНЦИПІЄНТ з правом заступства, пише на машині, шукає патрона. Зголошення до „Діла" під „Вимоги скромні". 2201 1.1

РІЖНІ

ТЕПЛЕ ВЗУТТЯ: пантофлі, капці, бердичі на черевики, чоботи фільцові поручає і виконує єдина виробня „Ібіс" — Львів вулиця Галицька число 5. — Тел. 240-51. 1896 13-7

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕҐА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизніше направить фірма П. Карпинець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня шкла А. Тортен тепер Бема 12 а. тел. 224-81. 1959 16-30

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93). 1652 30—30

БРИЛІЯНТИ, діяманти, перли, срібло, золото біжутерію, годинники купує, платить найбільше Вандер, Шайноха одна. Прецизійна, дешева направа годинників і біжутерії. 2173 1—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.